

Göçmen Türk Ailelerde Aile Dil Politikaları: Avrupa Perspektifi

Zehra Kum^{1*}

Fatma Açık²

¹ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

z.kum@aybu.edu.tr

<https://ror.org/05ryemn72>

² Gazi Üniversitesi,

fatmaacik1@yahoo.com

<https://ror.org/054xkpr46>

* Sorumlu Yazar

İlk gönderim tarihi: 15.12.2024

Kabul tarihi: 03.03.2025

Çevrim içi yayın tarihi: 30.06.2025

Öz: Dil politikaları üzerine yapılan çalışmalar aile kavramının dil aktarımında önemli bir aktör olduklarını vurgulamaktadır (Akıncı, 2001; Baştuğ & Kara, 2018; Yeşilyurt, 2021; Süverdem, 2022; Altınkayış, 2022; Bezciöğlü- Göktolga & Yağmur, 2018a; Bohnacker, 2022). Ailelerin dil tercihleri ve bu tercihlerin nesiller arası aktarımı sadece bireysel çabalarla değil aynı zamanda bulundukları ülkelerin sosyo-politik, ekonomik ve kültürel şartları tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla aile dil politikalarının hem işlevsel hem de sosyal- yapısal faktörlerden etkilendiği düşünülmektedir. Türk ailelerle yapılan çalışmalarda ailelerin Türkçeyi etnolinguistik kimliklerini koruma aracı olarak gördükleri ve çocuklarının okul başarısı için yaşadıkları toplumun dilini öğrenmelerini destekledikleri görülmüştür (Smith-Christmas, Bergroth, Bezciöğlü-Göktolga, 2019; Bezciöğlü-Göktolga & Yağmur, 2018a-b; Altınkayış, 2022; Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022; Süverdem, 2022). Bu bağlamda çocukların iki dilli gelişimi ebeveynlerin aile dil politikalarına bağlı olarak çeşitlenmektedir. Bu çalışma; göç eden Türk ailelerin dil politikalarını, dil tercihlerini ve nesiller arası dil aktarımını etkileyen faktörleri anlamayı hedeflemektedir. Bu amaçla ailelerin dil ideolojileri ve uygulamalarının sosyo-politik, ekonomik ve kültürel bağlamlarda nasıl şekillendiği ve toplum dilinin bu süreçlere etkisi veri tabanlarında gerçekleştirilen odaklı sistematik tarama sonucunda ulaşılan araştırma makalelerinin bulgularının derlenip incelenmesi yoluyla değerlendirilmiştir. Ayrıca baskın dilin göçmen ailelerin ana dili üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Nitel araştırma bulgularını bir araya getiren odaklı tarama (scopus review) yöntemi kullanılarak dil politikalarının toplumsal bağlamlardaki rolü ve nesiller arası dil aktarımını güçlendirecek uygulamalar tartışılmıştır. Sonuç bölümünde göçmen Türk ailelerin dil politikalarının sosyo-politik, ekonomik ve kültürel bağlamlar ile toplum dilinin etkisi altında şekillendiği; köken dilin korunması ve nesiller arası aktarımı için aile dil politikalarının önemli olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca baskın dilin toplumsal bağlamlardaki rolü ele alınarak aile dil politikalarının Türkçenin kullanılabilirliği ve kültürel kimliğin sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde geliştirilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile dil politikaları, göçmen Türk aileler, dil ideolojileri, dil uygulamaları, iki dillilik

1. Giriş

Göç; bireylerin ve ailelerin, kültürünü ve sosyal yaşamlarını etkilediği gibi dil kullanımını ve dil politikalarını da doğrudan etkileyen bir süreçtir. Göçmen aileler, yeni dilsel ve kültürel ortamda ana dillerini koruma ve ev sahibi ülkenin dilini öğrenme ihtiyacı taşırlar. Bu bağlamda aile içi dil stratejileri, çocukların dil edinimi ve kültürel kimliklerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Göçmen aileler bulundukları topluma uyum sağlayabilmek için toplum dilini öğrenmek zorunda kalırlar. Genellikle birinci kuşak göçmenlerin ana dillerini kullanmaya devam ettikleri ve iletişim dili olarak ana dillerini sürdürdükleri, ikinci kuşak bireylerin ev sahibi ülkenin dilini öğrendikleri ve bu dili günlük yaşamlarında daha fazla kullanmalarıyla ana dillerinin kullanım alanının daraldığı, üçüncü kuşak ve sonrasındaki bireylerin ise ana dillerini sınırlı bağlamlarda kullandığı ve ana dillerinin işlevselliğini büyük ölçüde kaybettikleri bilinmektedir (Fishman, 1991). Bu doğrultuda kullanım alanı daralan ama bireylerin geçmişleriyle olan kültürel bağlarını koruyarak kimliklerini sürdürmelerine olanak tanıyan ve dilsel kimliklerinin temeli olarak işlev gören dile, köken dil denilebilir.

Köken dil, göçmen bireylerin kimliklerini sürdürmelerini sağlamakta, tarihî ve dilbilimsel bağlamda ise geçmişleriyle bağlarını sürdürmelerine imkân tanımaktadır. Bunun yanında köken dillerinin çocukları

tarafından öğrenilmesinde ve kullanılmasında ailelerin farklı stratejiler benimsediği bilinmektedir (Süverdem, 2022; Altınkamış, 2022; Bezciöglu- Göktolga&Yağmur, 2018a; Bohnacker, 2022). Göçmen ailelerin köken dillerinin korunması dil kaybını önlemek, kimlik bilincini oluşturmak ve kültürel devamlılığı sağlamak için çeşitli planlamalar gerektirmektedir. Bu planların içerisinde dilin sembolik olarak korunması yeterlilik olarak düşünülmemelidir (Fishman, 1991). Köken dili koruma stratejilerindeki başarı ailelerin bu dili çocuk merkezinde, aktif bir şekilde kullanmasına bağlıdır (Scwartz&Verschik, 2013). Dolayısıyla köken dillerin korunmasında ailelerin merkezî bir rol oynadığı söylenebilir.

Aileler çocuklarının köken dil edinimi ve dil kullanımı süreçlerini yönlendirirken bilinçli veya bilinçsiz stratejiler kullanmaktadırlar. Ailelerin çocuklarının dil gelişimini desteklemek için aldıkları kararlar, aile içindeki dil uygulamaları ve tercihleri aile dil politikası (ADP) olarak tanımlanmaktadır (King&Fogle, 2006). ADP; dil ideolojileri, uygulamaları ve yönetim stratejileri bileşenlerinden oluşmakta ve bireylerin dilsel kimliklerinin toplumsal bağlamlarda nasıl şekillendiğini belirlemektedir (Spolsky, 2004). Bu doğrultuda köken dillerin sürdürülebilirliği açısından ADP'nin önemli olduğu düşünülmektedir. Göçmen ailelerde ADP, toplum dili ile köken dilin korunması arasında dengeyi sağlama aracı olmaktadır (Schwartz & Verschik, 2013). Göçmen ailelerde iyi planlanmış dil politikaları, kültürel kimliğin korunması ve nesiller arası dil aktarımını sağlamaktadır. Yani ailelerin dil tercihleri, çocukların kişisel ve toplumsal kimliklerini inşa etmesinde etkili olmaktadır.

Dinamik bir yapıya sahip olan ADP'nin sürdürülmesi, çocukların dil tercihleri ve nesiller arası dil aktarımına olan etkileri gibi faktörlerle ilişkilidir. Bu faktörler dinamik yapıya sahip olan ADP'nin sürdürülebilirliğini etkilemektedir. Aynı zamanda ailelerin çocuklarına hangi dili öğreteceklerine ve bu dili nasıl aktaracaklarına dair kararları, dilin kültürel miras olarak korunmasında önemli bir yere sahiptir. Bütün olarak değerlendirildiğinde görülmektedir ki ADP sosyo-politik (Bezciöglu- Göktolga&Yağmur, 2018b), sosyo- ekonomik (Bohnacker, 2022; Szelei, Ramaekers, Dekeyser, Ağırdağ, 2024) ve sosyo-kültürel (Bohnacker, 2022; Erdem-Möbius, Odağ & Anders, 2022; Szelei, Ramaekers, Dekeyser, Ağırdağ, 2024) faktörlerden doğrudan etkilenmektedir. Ekonomik zorluklar veya bulundukları ülkede uygulanan göçmen dil politikalarının etkisi ailelerin köken dili yerine toplum diline öncelik vermesine yol açabilir. Çocuk okul dönemine kadar ev dili olarak köken dilini kullanmış olsa bile sosyo-politik ve kültürel faktörlerin etkisiyle okul döneminde baskın toplum dilini kullanmayı tercih edebilir. Bu durum ADP uygulamalarında değişiklikleri gerektirebilir. Türk ailelerin çocuklarına Türkçeyi aktarma çabalarının okul ortamlarında toplum dilinin kullanımının teşvik edilmesiyle zayıfladığı ifade edilmiştir (Bezciöglu- Göktolga & Yağmur, 2018b). Ayrıca toplum dili ve mevcut ülkenin dil politikaları, köken dil yönetimini doğrudan şekillendirmektedir. Bu faktörler ADP'nin bireysel stratejiler ve toplumsal bağlamlarla sürekli etkileşim içinde olduğunu göstermektedir.

Göçmen ailelerde köken dil, kültürel mirasın ve kimliğin bir taşıyıcısı olarak görülür. Bu nedenle aileler çocuklarının köken dillerini öğrenmelerini ve kullanmalarını teşvik edebilirler. Ancak bu süreçte çocukların ev sahibi ülkenin diline ve kültürüne uyum sağlamaları da gerekmektedir. Bu ikili dil ve kültür edinimi süreci göçmen ailelerin dil politikalarının karmaşıklığını artırmakta ve aile dinamiklerini etkilemektedir. Bu doğrultuda göçmen ailelerin dil politikalarının hem aile içi dinamikler hem de bulundukları toplum bağlamı tarafından şekillendiği söylenebilir.

1.1. Ailelerin dil politikalarında dil tercihleri ve dil aktarımına etkisi

Spolsky (2004) dil politikasını çözümleyebilmek için üç temel bileşen önermiştir: dil ideolojileri, dil uygulamaları ve dil yönetimi. Bu model dil politikalarının bireyler, topluluklar ve kurumlar tarafından nasıl şekillendirildiğinin çerçevesini sunmaktadır. Dil ideolojileri, ADP'nin şekillenmesinde önemli rol oynayan ebeveynlerin dil ve dil kullanımı konusundaki inançlarını ifade etmektedir. Aynı zamanda ebeveynlerin dil kullanımına ilişkin görüşlerini (Curd-Christiansen, 2016), tutumlarını ve kararlarını içermektedir (Piller, 2002). Spolsky (2004) dil ideolojisi kavramını ebeveynlerin dil kullanımına ilişkin açık inançları olarak tanımlarken sonraki araştırmalar bu tanımları genişletmiş ve örtük ideolojilerin ebeveyn kararlarını etkileyebileceğini vurgulamıştır (Okita, 2002; King&Fogle, 2006; Curdt-

Christiansen, 2009). Örtük dil ideolojileri, ebeveynlerin farkında olmadan aile uygulamalarını şekillendiren inançları anlamına gelmektedir. Bazı ebeveynlerin çocuklarını iki dilli olarak yetiştirme kararlarının “iyi ebeveyn” olma algılarıyla şekillendiği King ve Fogle (2006) tarafından belirtilmiştir. Bu tür inançlar açıkça ifade edilmese de aile içindeki dil planlamasında belirleyici faktörlerden sayılabilir. Ebeveynlerin dil ideolojileri aynı zamanda kişisel kimlik algılarından ve kültürel bağ koruma düşüncesinden etkilenmekte (Süverdem, 2022; Altınkamış, 2022; Bezcioglu- Göktolga& Yağmur, 2018a) ve dil ideolojilerine bağlı seçimleri toplumsal ilişkilere yön vermektedir. Avrupa’daki sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ailelerde, çocuklarını çift dilli olarak yetiştirme kararları dikkatlice planlanırken (Aronoff& Janie, 2017) düşük gelirli ailelerde çift dillilik genellikle planlanmamış bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır (Grosjean, 1982). Bu durum dil ideolojilerinin ekonomik düzey ne olursa olsun her ailede var olduğunu ve ADP’yi şekillendirdiğini göstermektedir.

Dil uygulamaları; bireylerin hangi dilleri, hangi bağlamlarda tercih ettiklerini ifade etmekte ve iletişim ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir (Spolsky, 2004). Ailenin dil tercihleri çocukların dil edinimlerini etkilemektedir. Göçmen ailelerde toplum dilinin yoğun kullanımı, çocukların köken dil yerine toplum dilini daha akıcı kullanmasına ve köken dilin aile içinde sınırlı kalmasına yol açabilir. Süverdem (2022) çalışmasında, ebeveynlerin çocuklarıyla evde Türkçe konuşmayı sürdürmelerinin çocukların Türkçeyi öğrenmesine olanak tanıdığını belirtmektedir. Dil uygulamalarının diğer yönü bireylerin farklı diller arasında geçiş yapma pratikleridir. Göçmen ailelerde dilin daha esnek kullanılmasını sağlayan diller arası geçişin çocukların her iki dildeki becerilerini etkileyeceği düşünülmektedir. ADP’nin bir bileşeni olan dil uygulamaları, çocukların yalnızca dilsel yeterliliklerini değil dilsel kimliklerini de şekillendirmektedir. Bu nedenle göçmen ailelerde köken dilin sürdürülebilirliğinin ailelerin dil uygulamalarını aktif ve bilinçli şekilde yapılandırılmalarına bağlı olduğu söylenebilir.

Aile içindeki dil yönetimi, genellikle ebeveynlerin çocuklarına hangi dili öğreteceklerine ve bu dili nasıl aktaracaklarına ilişkin stratejilerdir (Schwartz & Verschik, 2013). Bu stratejiler hangi dilin nerede, ne zaman, ne sıklıkta ve nasıl kullanılacağını belirlemektedir. Ancak ADP’nin dinamik yapısı gereği dil yönetimi sadece ebeveynlerin kararları ile değil çocukların dil tercihleri ile de şekillenmektedir (Fogle&King, 2013). Bu durum ADP’nin tek taraflı bir planlama olmadığını, çok katmanlı bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Öğrenen konumundaki çocuk, sürecin yalnızca alıcısı değil aktif bir katılımcısıdır. Çocuğun aktif rolü, dil uygulamaları ve yönetim stratejilerinin dinamik olarak yeniden yapılanmasına yol açabilir. Çocuk merkezli bu yapı, ADP’nin tek yönlü bir planlama süreci olmadığını, etkileşimlerle sürekli olarak esneyen ve değişen bir sistem olduğunu göstermektedir.

1.2.Dil politikalarını şekillendiren sosyo-politik, ekonomik ve kültürel faktörler

Göçmen ailelerin ADP’si ev sahibi ülkenin dil politikaları, ailelerin ekonomik durumu ve kültürel uyum çabaları gibi faktörlerden etkilenir. Ev sahibi ülkenin resmi dil politikaları, göçmen gruplarının dil kullanımlarını ve dil yönetimi stratejilerini şekillendirebilir. Avrupa’daki pek çok ev sahibi ülkenin göçmen dil politikalarında bireylerin kendi ana dillerinde eğitim alma hakları saklı olsa da uygulamalarda zorluklar ve tutarsızlıklar görülebilmektedir (Bohnacker, 2022; Szelei ve ark., 2024). Bu durum köken dilin öğrenilmesini kısıtlamakta ve dengeli iki dilliliğin oluşmasına engel olmaktadır.

Sosyo-kültürel faktörler, ADP’nin şekillenmesinde önemlidir. Yapılan çalışmalarda, göçmen bireylerin ev sahibi topluma uyum sağlama, kabul görme, ekonomik ve sosyal avantajlardan yararlanma ve kariyer hedeflerine ulaşma gibi nedenlerin ADP’yi etkilediği görülmektedir (Szelei ve ark., 2024; Erdem- Möbius ve ark., 2022). Sosyo-kültürel bağlamda, köken dilin kimlik ile ilişkilendirildiği durumlarda ailelerin çocuklarına köken dilini öğretmek için çaba sarf ettiği ancak bu çabaların toplum diline uyum sağlayabilmek için dengeli olması gerektiği düşünülmektedir.

Ekonomik faktörler de ADP üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Ailelerin ekonomik durumu, çocuklarına köken dili öğretebilme kapasitelerini etkiler (Bohnacker, 2022; Szelei ve ark., 2024). Düşük gelirli aileler, göçmen dilinde eğitim materyallerine veya dil kurslarına erişimde zorluk yaşarken ekonomik açıdan daha avantajlı aileler, çocuklarının çift dillilik gelişimlerini daha etkin şekilde destekleyebilir.

1.3.Amaç

Bu çalışmanın amacı, Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları üzerine yapılmış çalışmaları tespit edip çalışmaların bulgularından hareketle göçmen Türk ailelerin dil politikalarını, dil tercihlerini ve nesiller arası dil aktarımlarını etkileyen faktörleri derleyip incelemektir. Araştırma, seçilen makalelerden hareketle ailelerin dil ideolojileri, uygulamaları ve yönetim stratejilerinin sosyo-politik, ekonomik ve kültürel bağlamlarda nasıl şekillendiğini tespit etmeyi, incelenen çalışmaların bulgularını derleyerek daha geniş bir bakış açısı sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışma, Avrupa'da yaşayan Türk ailelerle ilgili yedi farklı araştırma makalesini derleyerek bireysel aile stratejileri ve toplumsal bağlamların dilsel tercihler üzerindeki etkisini incelemiştir.

1.4.Problem

Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları, dil tercihleri ve nesiller arası dil aktarım süreçleri üzerine yapılan çalışmalar göçmen ailelerin sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamlarla nasıl etkileşimde bulunduğu dair bir perspektif sunma ihtiyacını oluşturmuştur. Bu ailelerin dil stratejilerini şekillendiren faktörlerin analizi, köken dilin sürdürülebilirliğinin anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Bu bağlamda Avrupa'daki Türk ailelerle ilgili yapılan çalışmaların bulgularında, ailelerin dil politikalarını belirleyen ideolojilerin neler olduğu, köken dilin sürdürülebilirliği için ne tür uygulamaların yapıldığı, hangi sosyo-politik, ekonomik ve kültürel faktörlerin dil politikalarını şekillendirdiği ve baskın toplumun tutumunun göçmen Türk aileler üzerindeki etkilerinin neler olduğu soruları öne çıkmış ve bu sorular araştırmamızın temel sorularını oluşturmuştur.

2.Yöntem

Nitel araştırma yöntemlerinden odaklı taramayı (scoping review) benimseyen çalışma Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları üzerine yapılmış çalışmaları tespit etmeyi ve bu çalışmaların bulgularını derleyerek bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Bir alandaki çalışmaların kapsamını belirlemek ve araştırma uygulamalarını değerlendirmek için kullanılan odaklı tarama, sistematik incelemelerden farklı olarak genel bir haritalama yapmayı hedefler (Munn, Peters, Stern, Tufanaru, McArthur, Aromataris, 2018). Bu yöntem Türk ailelerin dil politikalarının sosyo-politik, kültürel ve ekonomik bağlamlarda nasıl şekillendiğini anlamayı kolaylaştırma ve bu alandaki çalışmaları geniş bir açıdan inceleme amacıyla tercih edilmiştir.

Çalışmada incelenecek araştırma makalelerinin taranmasında Eric/EBSCO, Scopus ve Taylor & Francis veri tabanları güvenilirliği, akademik anlamda yüksek etki faktörüne sahip olmaları nedeniyle tercih edilmiştir. Ayrıca aile dil politikaları üzerine yapılan çalışmaların yurt dışında daha yaygın olması ve ülkemizde bu alanda yeterli sayıda çalışmanın bulunmaması, bu veri tabanlarının tercih edilmesinde etkili olmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın bilimsel niteliğini güçlendirmek, disiplinler arası bir perspektif geliştirmek ve elde edilen bulguların uluslararası düzeyde geçerliliğini artırmak amacıyla bu veri tabanları özellikle tercih edilmiştir. Bu gerekçelerle veri tabanlarında belirlenen anahtar kelimelerle yapılan taramalar sonucunda erişilen araştırma makaleleri önceden tanımlanmış dâhil etme ve dışlama kriterlerine göre değerlendirilmiş, dahil etme kriterlerine uyan makaleler tematik analiz yapılarak incelenmiştir.

2.1. Veri toplama yöntemi ve aracı

Bu nitel çalışmada veriler, seçilen makalelerin incelenmesi yoluyla toplanmıştır. Araştırmada 2014-2024 yıllarında hakemli dergilerde yayınlanmış araştırma makaleleri olması kriterinin yanı sıra nitel araştırma yöntemini esas almasına dikkat edilmiştir. Ayrıca Almanya, Hollanda, Fransa, Belçika, İsviçre, İngiltere, İtalya ve İsveç'te yaşayan Türk ailelerin katılımcı olduğu araştırmalar seçilmiş ve araştırma konusu Türk ailelerin dil politikalarına odaklanan çalışmalarla sınırlandırılmıştır.

Verilerin toplanmasında, EBSCO-ERIC, Scopus ve Taylor & Francis veri tabanları kullanılmıştır. Literatür taramasında "Family Language Policy", "Turkish Immigrants", "Language Ideologies", "Turkish Immigrant Families", "Intergenerational Language Transmission", "Turkish Minority Families" anahtar kelime kombinasyonları kullanılmıştır. Veri tabanlarından derlenen 76 araştırma makalesinin

mükerrer olanları ve dâhil etme kriterlerine uymayanları elenmiştir. Nihai olarak dâhil etme kriterlerine uygun yedi araştırma makalesi seçilmiştir.

2.2.Verilerin analizi

Kapsamı netleştirmek amacıyla dâhil edilen makalelerin katılımcı profilleriyle ilgili bilgiler incelenen makalelerden toplanmıştır. Dâhil edilen çalışmalara ilişkin yayın yılı, yayınlandığı yer, yayın dili, katılımcı profili ve hangi ülkede araştırmanın yürütüldüğüne bağlı değişkenler belirlenmiştir. Bu çalışmada yer alan makalelerin temaları incelenerek yorumlanmıştır. Veri analizi sürecinde nitel verilerin analizi tekrarlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya dâhil edilen makaleler öncelikle detaylı bir şekilde incelenmiş ve ön kodlar geliştirilmiştir. Miles, Huberman ve Saldana'nın (2014) belirttiği üzere kodlar çalışmada yer alan bilgilere sembolik anlamlar atanmasını sağlamıştır. Bu süreçte makaleler bir kez okunmuş ardından tekrar okunarak önemli yerler vurgulanmış ve ilgili metinler yorumlanmıştır. Açık kodlama yöntemiyle araştırma sorularında belirtilen hususlar dikkate alınarak incelenen makalelerin bulguları kodlanmıştır. Belirlenen kodlar karşılaştırmalı yöntemlerle kategorilere ayrılmış ardından temalara ulaşılmıştır. Veri analizi sürecinin geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla kodlama sürecinde yazarlar dışında, bağımsız iki araştırmacı tarafından da kontroller sağlanmış ve karşılaştırmalı değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik, veri çeşitliliği, araştırmacı yansızlığına özen gösterilmesi, bulguların farklı kaynaklarla karşılaştırılmasıyla sağlanmaktadır (Miles ve ark., 2014). Dolayısıyla yazarlar tarafından çalışmalar tekrar gözden geçirilerek bulguların tutarlılığı ve kapsamı değerlendirilmiştir.

3.Bulgular

Çalışmada daha önce tanımlanan dâhil etme kriterleri ve arama stratejileri doğrultusunda Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları ve dil aktarımı deneyimlerine ilişkin yedi nitel araştırma belirlenmiştir. Araştırmaya dâhil edilen makaleler Tablo 1'de gösterilmiştir

Tablo 1

Dâhil edilen makaleler

	Makalenin Adı	Yazar(lar)	Veri tabanı	Yay. Yılı	Yay. Yeri	Yay. Dili	Katılımcı Bilgileri	Ülke
M1	Family language policy of second-generation Turkish parents in France	Büşra Süverdem	Eric/Ebsco	2022	Journal of Multilingual and Multicultural Development	İngilizce	2. nesil on iki Türk ebeveyn	Fransa
M2	The effect of family composition on family language policy of Turkish heritage speakers in Flanders, Belgium	Feyza Altınkamış	Eric/Ebsco	2022	Journal of Multilingual and Multicultural Development	İngilizce	Türk kökenli yirmi altı aile (karma ve geleneksel evlilikler)	Belçika
M3	The Impact of Dutch Teachers on Family Language Policy of Turkish Immigrant Parents	İrem Bezcioglu-Göktolga, Kutlay Yağmur	Eric/Ebsco	2018	Language, Culture, and Curriculum	İngilizce	2. nesil yirmi Türk göçmen ebeveyn ile Türk ve Faslı çocuklarla çalışmış beş Hollandalı öğretmenler	Hollanda
M4	Home Language Policy of Second-Generation Turkish Families in the Netherlands	İrem Bezcioglu-Göktolga, Kutlay Yağmur	Eric/Ebsco	2018	Journal of Multilingual and Multicultural Development	İngilizce	2. nesil yirmi Türk aile	Hollanda

M5	A Kind of Success Story: Family Language Policy in Three Different Sociopolitical Contexts	Cassie Smith-Christmas, Mari Bergroth, İrem Bezicioğlu-Göktolga	Eric/Ebsco	2019	International Multilingual Research Journal	İngilizce	Farklı sosyopolitik bağlamdaki toplam 35 aileden seçilen birer Türk, İsveç ve Gallerli aile	İsveç, Finlandiya, Hollanda
M6	Revisiting Parental Engagement: Creating, Crossing, and Blurring the Boundaries of the Home-School Language Divide The Interplay of Ethnocultural Identity and Language: Perceptions and Experiences of Turkish Immigrant Mothers in Home-School-Society Relational Spaces	Nikolett Szelei, Stefan Ramaekers, Graziela Dekeyser, Orhan Ağırdağ	Scopus	2024	Linguistics and Education	İngilizce	Türklerin de içinde bulunduğu farklı milletlerden oluşan yirmi dört aile	Belçika
M7	Perceptions and Experiences of Turkish Immigrant Mothers in Home-School-Society Relational Spaces	Hande Erdem-Möbius, Özen Odağ, Yvonne Anders	Spocus	2022	Journal of Language, Identity & Education	İngilizce	Türk kökenli yirmi iki anne	Almanya

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaların 2018- 2024 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Çalışmalar Hollanda ve Belçika’da yoğunlaşmıştır. Çalışmaların üçü doğrudan ikinci nesil Türk ailelerle yapılmışken diğer çalışmaların katılımcılarının kaçınıcı nesil olduğu bilgisi araştırma makalelerinde yer almamaktadır.

3.1.Dâhil edilen araştırma makalelerindeki katılımcı profilleri

Çalışmada daha önce tanımlanan dâhil etme kriterleri ve arama stratejileri doğrultusunda Avrupa’da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları ve dil aktarımı deneyimlerine ilişkin yedi nitel araştırma belirlenmiştir. Dâhil edilen M5, M6, M7 numaralı araştırma makaleleri daha önce nicel araştırma yöntemleri ile yürütülmüş projelerin katılımcıları arasından seçilen bireylerle yapılan nitel araştırmalardır. Bu araştırma makalelerinin sadece ADP ile bağlantılı bulgularına odaklanılmıştır.

3.2.Dil ideolojilerinin aile dil politikalarına etkisi: kimlik ve kültürel devamlılık

Türk ailelerin dil politikaları, çocuklarına Türkçeyi öğretme kararıyla şekillenmekte ve bu karar kimliklerini koruma ve kültürel bağlarını sürdürme arzularından beslenmektedir. Çalışmalar, Türkçenin kimlik sembolü ve kültürel miras aracı olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca iki dilli kimliğin oluşumunda ADP’nin önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarına ana dil ve toplum dilini öğretmeyi çift kültürlü kimlik geliştirmek için bir araç olarak görmektedir.

Seçilen çalışmaların bulguları tematik olarak analiz edildiğinde aşağıdaki örneklere yer verildiği görülmüştür:

1. ...the maintenance of Turkish is important because it is their mother tongue. They underline that living in France and the acquisition of French should not be a reason to forget the mother tongue (Süverdem, 2022, p.854).

...ana dili olduğu için Türkçenin korunmasının önemlidir. Fransa’da yaşamının ve Fransızca öğrenmenin ana dili unutmak için bir neden olmaması gerektiğinin altını çiziyorlar (Süverdem, 2022, p.854).

2. Then, they mention that a good knowledge of Turkish will help them to preserve their culture, religion and identity, and it will help the child to learn French and other languages better. (Süverdem, 2022, p.854)

Ardından, iyi bir Türkçe bilgisinin kültürlerini, dinlerini ve kimliklerini korumalarına yardımcı olacağını ve çocuğun Fransızca ve diğer dilleri daha iyi öğrenmesine yardımcı olacağını belirtiyorlar. (Süverdem, 2022, p.854)

3. They want to support their children's language proficiency in both languages, are aware of the importance of bilingualism in identity construction and seek out formal and informal Turkish learning opportunities for their children (Altınkamış, 2022, p. 9).

Çocuklarının her iki dilde de dil yeterliliğini desteklemek istiyorlar, iki dilliliğin kimlik inşasındaki önemini farkındalar ve çocukları için resmi ve gayriresmî Türkçe öğrenme fırsatları arıyorlar (Altınkamış, 2022, s. 9).

4. Parents believe that the Turkish language is a symbol of their identity and culture. Most important of all, Turkish is the main means of communication for most families (Bezcioglu-Göktolga&Yağmur, 2018b, p.228).

Ebeveynler Türk dilinin kimliklerinin ve kültürlerinin bir sembolü olduğuna inanmaktadır. Hepsinden önemlisi, Türkçe çoğu aile için temel iletişim aracıdır (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018b, s.228).

5. Preserving the Turkish identity was the most frequently mentioned reason for the use of Turkish in the home. As one mother stated 'We are Turkish. What does it mean to be Turkish if the child does not speak a word of Turkish (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a: p.50)?

Türk kimliğini korumak, evde Türkçe kullanımının en sık dile getirilen nedeni olmuştur. Bir annenin belirttiği gibi 'Biz Türküz. Çocuk tek kelime Türkçe bilmiyorsa Türk olmanın ne anlamı var (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a: s.50)?

6. "I never accept this. I am Turkish. If I don't do this, it means I deny my own identity, culture, history, and even my parents. It is related to language. Not learning the language means denying your roots."... As pointed out in this excerpt, Selma considers herself a Turk and does not accept it when the Dutch see her as Dutch because of her place of birth and education (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, p.93).

"Bunu asla kabul etmiyorum. Ben Türküm. Bunu yapmazsam kendi kimliğimi, kültürümü, tarihim ve hatta ailemi inkar ediyorum demektir. Bu dille alakalı bir şey. Dil öğrenmemek köklerini inkar etmek anlamına geliyor."... Bu alıntıda da belirtildiği gibi Selma kendini Türk olarak görüyor ve Hollandalıların onu doğum yeri ve eğitimi nedeniyle Hollandalı olarak görmesini kabul etmiyor (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, s.93).

7. "I know both languages very well. In terms of my feelings, I might feel both Turkish and German. But I don't know; my speech and behaviour may seem more German. . . ." ... She described her identity primarily as Turkish and Muslim, but she had a solid attachment to Germany (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.7).

"Her iki dili de çok iyi biliyorum. Duygularım açısından hem Türk hem Alman hissediyor olabilirim. Ama bilmiyorum; konuşmalarım ve davranışlarım daha Alman gibi görünebilir. . . ." ... Kimliğini öncelikle Türk ve Müslüman olarak tanımladı, ancak Almanya'ya sağlam bir bağlılığı vardı (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.7).

8. "I'm speaking with my child in his first language; please back off." ... Hence, how a particular culture or apparent ethnic or regional origin is perceived in a society strongly relates to language (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.9).

"Çocuğumla ana diliyle konuşuyorum; lütfen geri çekilin." ... Dolayısıyla, belirli bir kültürün ya da belirgin bir etnik veya bölgesel kökenin bir toplumda nasıl algılandığı dil ile yakından ilişkilidir (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.9).

9. mothers believed that, once their children knew their HL, they would enjoy a better connection to the culture of their country of origin. Furthermore, the mothers highlighted the significance of communication with the child in their HL, arguing that it provided better mother-child relationships in terms of social closeness (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.10).

Anneler, çocuklarının ana dillerini öğrendiklerinde, geldikleri ülkenin kültürüyle daha iyi bir bağ kuracaklarına inanmaktadır. Ayrıca anneler, sosyal yakınlık açısından daha iyi anne-çocuk ilişkileri sağladığını ileri sürerek çocuklarıyla ana dillerinde iletişim kurmanın önemini vurgulamışlardır (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.10).

10. The mothers' central tendency was to raise their children bilingually to create a bicultural identity for their children. As Gül stated: I want them to know where we came from and who we are ... (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.10).

Annelerin merkezi eğilimi, çocukları için iki kültürlü bir kimlik yaratmak amacıyla çocuklarını iki dilli olarak yetiştirmektir. Gül'ün belirttiği gibi: Nereden geldiğimizi ve kim olduğumuzu bilmelerini istiyorum ... (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.10).

11. We come from Turkey. Therefore, they should not forget our own culture and traditions. And this is possible with language (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.10).

Biz Türkiye'den geliyoruz. Bu nedenle kendi kültürümüzü ve geleneklerimizi unutmamalıdır. Bu da dil ile mümkündür (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.10).

Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikalarını inceleyen araştırmalarda Türkçenin kimlik, kültür ve aidiyetin korunmasında önemli olduğu tespit edilmiştir. Süverdem'in (2022) çalışmasında, Türkçenin ana dil olarak korunmasının önemine değinilmiş, Fransızca öğrenmenin Türkçeyi unutma sebebi olamayacağı ve Türkçenin kültür, din ve kimliğin korunması için öğrenilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Altınkış (2022), iki dilli kimliğine dikkat çekerek ebeveynlerin çocuklarının Türkçe ve aynı zamanda toplum dilinde yetkin olmasını desteklemek için Türkçe öğrenme fırsatları aradığını belirtmiştir. Bezicioğlu-Göktolga ve Yağmur (2018a; 2018b)'un çalışmalarında, Türkçenin Türk kimliğini korumada önemli olduğu vurgulanmış ve kültürel devamlılığı sağlamak için önemli olduğu ifade edilmiştir. Cassie Smith-Christmas ve diğerlerinin (2019) çalışmasında, Türkçeyi öğrenmenin dilin kültürel devamlılık ve kimlik için gerekli olduğu vurgulanmıştır. Erdem-Möbius, Odağ ve Anders'in (2022) çalışması, köken dilde iletişimin çocukların Türk kültürüyle daha güçlü bir bağ kurmalarına olanak tanıdığını göstermektedir. Aynı zamanda ailelerin iki dilli yetiştirme çabalarının çocuklarda iki kültürlü bir kimlik yaratmayı hedeflediği belirtilmiştir. İncelenen araştırma makalelerinde Türkçenin kültürel devamlılığı, kimlik inşası ve aile bağlarının güçlendirilmesi açısından önemi ve dil ideolojilerinin belirleyicileri olduğu görülmektedir.

3.3.Köken dilin sürdürülebilirliğinde dil uygulamaları konusu

İncelenen araştırma makalelerinde köken dilin sürdürülebilir kılınması amacıyla ailelerin çeşitli dil uygulamaları sağladıkları tespit edilmiştir. Bu örnekler aşağıda belirtilmektedir:

1. ...grandparents to take care of the children when the parents were at work and grandparents spoke only Turkish. In fact, ... the grandparents did not want the parents to speak French with children (Süverdem, 2022, p.854).

...ebeveynler isteyken çocuklara büyükanne ve büyükbabaların bakması ve büyükanne ve büyükbabaların sadece Türkçe konuşması. Aslında, ... büyükanne ve büyükbabalar ebeveynlerin çocuklarla Fransızca konuşmasını istemiyordu (Süverdem, 2022, s.854).

2. ...to support the Turkish development of their children by speaking only Turkish until school entry of the first child, sending them to Turkish classes, watching Turkish cartoons on television, reading books in Turkish, teaching the Turkish alphabet and basic vocabulary (Süverdem, 2022, p. 857).

...ilk çocuk okula başlayana kadar sadece Türkçe konuşarak, onları Türkçe kurslarına göndererek, televizyonda Türkçe çizgi film izleterek, Türkçe kitaplar okuyarak, Türk alfabesini ve temel kelime bilgisini öğretmek çocuklarının Türkçe gelişimini desteklemek... (Süverdem, 2022, s. 857).

3. ...parents declared planning to send their children to a 'Turkish school' in Strasbourg (30 kilometres away from their home) hoping to increase their Turkish input because they think children can hear more Turkish and a more formal register from their schoolmates and teachers with Turkish nationality (Süverdem, 2022, p. 857).

... ebeveynler çocuklarını Strazburg'da (evlerinden 30 kilometre uzakta) bir 'Türk okuluna' göndermeyi planladıklarını beyan etmişlerdir çünkü çocukların okul arkadaşlarından ve Türk vatandaşı öğretmenlerinden daha fazla Türkçe ve daha resmi bir dil duyabileceklerini düşünmektedirler (Süverdem, 2022, s. 857).

4. ...they set aside time in their children's out-of-school schedules to spend with their Turkish-speaking grandparents. Even though parents consider grandparents as a main Turkish language source for their children, they state that the time the children spend with their Turkish-speaking grandparents is limited, because their children attend a lot of leisure activities in their out-of-school time (Altınkamaş, 2022, p.7).

Çocuklarının okul dışı programlarında Türkçe konuşan büyükanne ve büyükbabalarıyla geçirecekleri zaman ayırmaktadırlar. Ebeveynler, büyükanne ve büyükbabaları çocukları için ana Türkçe kaynağı olarak görseler de çocukların okul dışı zamanlarında çok sayıda boş zaman etkinliğine katılmaları nedeniyle Türkçe konuşan büyükanne ve büyükbabalarıyla geçirdikleri zamanın sınırlı olduğunu belirtmektedirler (Altınkamaş, 2022, s.7).

5. As their Turkish is limited to family language use among extended family members, they sometimes face difficulties in finding Turkish translation equivalents of Dutch words. In these cases, translanguaging – or code switching – occurs frequently in home contexts (Altınkamaş, 2022, p. 7).

Türkçeleri geniş aile üyeleri arasında aile dili kullanımıyla sınırlı olduğu için bazen Flamanca kelimelerin Türkçe karşılıklarını bulmakta zorluk çekiyorlar. Bu durumlarda diller arası geçiş- veya kod değiştirme- ev bağlamlarında sık sık meydana gelmektedir (Altınkamaş, 2022, s. 7).

6. When their grandmother came in, the children just switched to Turkish smoothly and explained the game to their grandmother. From then on, they spoke Turkish until the grandmother left the room (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a, p.52).

Büyükanne içeri girdiğinde çocuklar hemen Türkçeye geçtiler ve büyükannelelerine oyunu anlattılar. O andan itibaren büyükanne odadan çıkana kadar Türkçe konuştular (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a, s.52).

7. Parents are involved in teaching their children how to read and write in Turkish..., initiating the use of standard Turkish..., warning their children when they mix Dutch and Turkish..., reading books in Turkish..., watching television programmes in Turkish, and sending their children to extra Turkish lessons.... Except for Turkish lessons, all of these management activities are practised at home (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a, p.53).

Ebeveynler çocuklarına Türkçe okuma yazma öğretmekte..., standart Türkçe kullanımını başlatmakta..., Hollandaca ve Türkçeyi karıştırdıklarında çocuklarını uyarmakta..., Türkçe kitaplar okumakta..., Türkçe televizyon programları izlemekte... ve çocuklarını ekstra Türkçe derslerine göndermektedir.... Türkçe dersleri dışında, bu yönetim faaliyetlerinin tamamı evde uygulanmaktadır (Bezcioglu- Göktolga&Yağmur, 2018a, s.53).

8. Selma's mother did not study at all, but she taught herself how to read and write from newspapers and told her children a lot of Turkish stories and fairy tales every day (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, p.93).

Selma'nın annesi hiç okumamış ama okuma yazmayı gazetelerden öğrenmiş ve çocuklarına her gün bir sürü Türk hikâyesi ve masal anlatmış (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, s.93).

9. Selma's family does not have institutional support to improve their children's Turkish skills. The institutional policy requires them to pick up Dutch skills as quickly as possible. They have good support within the Turkish group, though. The presence of Turkish relatives and friends and access to facilities in Turkish both in the Netherlands and in Turkey are of great help to them and a part of their family life (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, p.93).

Selma'nın ailesi çocuklarının Türkçe becerilerini geliştirmek için kurumsal desteğe sahip değil. Kurumsal politika, Hollandaca becerilerini mümkün olan en kısa sürede edinmelerini gerektiriyor. Yine de Türk grubu içinde iyi bir desteğe sahipler. Türk akraba ve arkadaşlarının varlığı ve hem Hollanda'da

hem de Türkiye'de Türkçe donanımlara erişim onlara çok yardımcı oluyor ve aile hayatlarının bir parçası (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, s.93).

Ailelerin çocuklarını köken dilde kitap okuma, televizyon izletme ve geniş aile bireyleriyle iletişim kurma gibi faaliyetlerle desteklemelerinin köken dilin korunmasında etkili araçlar olarak öne çıktığı tespit edilmiştir. Bu uygulamaların çocukların köken dille olan bağlarını güçlendirirken aynı zamanda dilsel ve kültürel kimliklerini sürdürmelerine de katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

3.4. Sosyo-politik, ekonomik ve kültürel dinamikler: dil politikalarının belirleyicileri

Sosyo-kültürel, ekonomik ve politik dinamikler göçmen Türk ailelerinin dil politikalarını ve dil uygulamalarını şekillendirmektedir. Çalışmalardan elde edilen bulgular, özellikle baskın toplum dili ile köken dil arasındaki etkileşimde bu dinamiklerin belirleyici ve iç içe geçmiş durumda olduğunu gösteren örneklerdir.

3.4.1.Sosyo-politik örnekler

1. ... families updated their FLP for different reasons... both parents began to mix languages because the eldest child was learning French at school and began to speak it with parents and younger siblings (Süverdem, 2022, p.853).

... aileler ADP'lerini farklı nedenlerle güncellediler... her iki ebeveyn de dilleri karıştırmaya başladı çünkü en büyük çocuk okulda Fransızca öğreniyordu ve ebeveynleri ve küçük kardeşleriyle konuşmaya başladı (Süverdem, 2022, s.853).

2. ...parents re-evaluated their FLP according to their children's proficiency in Turkish or in French at the beginning of school by observing their school success and sometimes at teachers' request (Süverdem, 2022, p.853).

...ebeveynler, çocuklarının okul başarılarını gözlemleyerek ve bazen de öğretmenlerin isteği üzerine, okul başlangıcında Türkçe veya Fransızca yeterliliklerine göre ADP'lerini yeniden değerlendirmişlerdir (Süverdem, 2022, s.853).

3. ...parents worry about the French proficiency... of their children at the first years of preschool... As for the factors which caused the shift of FLP, it can be claimed that in F1, educational agents motivated the parents saying that the child did not speak French... (Süverdem, 2022, p.853).

...ebeveynler okul öncesinin ilk yıllarında... çocuklarının Fransızca yeterliliği konusunda endişelenmektedir... ADP'nin değişmesine neden olan faktörlere gelince, F1'de eğitim temsilcilerinin ebeveynleri çocuğun Fransızca bilmediğini söyleyerek motive ettiği iddia edilebilir... (Süverdem, 2022, s.853).

4. Turkish parents say that they speak French outside because they do not want to disturb French people, whereas Alsatian people do not mind speaking Alsatian language publicly (Süverdem, 2022, p.855).

Türk ebeveynler, Fransızları rahatsız etmek istemedikleri için dışarıda Fransızca konuştuklarını, oysa Alsaslıların Alsas dilini herkesin önünde konuşmakta sakınca görmediklerini söylemektedir (Süverdem, 2022, s.855).

5. ...the societal pressure explicitly affects family members' language use and socialisation inside and outside home (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, p.51).

...toplumsal baskı aile üyelerinin ev içinde ve dışında dil kullanımını ve sosyalleşmesini açıkça etkilemektedir (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, s.51).

6. ... expressed his disappointment that when they speak Turkish outside, Dutch people just stare at them and they feel pressure to speak Dutch ...“When I pronounce a Dutch word incorrectly, they just ask again although they understand what I say.” (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, p.51).

... dışarıda Türkçe konuştuklarında Hollandalıların kendilerine sadece baktığını ve Hollandaca konuşmak için baskı hissettiklerini ifade ederek hayal kırıklığını dile getirmiştir ... “Hollandaca bir kelimeyi yanlış telaffuz ettiğimde ne dediğimi anladıkları halde tekrar soruyorlar.” (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, p.51).

7. ...there are schools that consider 'children who do not speak Dutch as stupid, so they just impose Dutch on children and families'. Children develop positive attitudes towards the language that is recognised outside the home, which may result in undervaluing the home language (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, p.52)

...Hollandaca konuşmayan çocukları aptal olarak gören okullar var, bu yüzden çocuklara ve ailelere Hollandaca dayatıyorlar'. Çocuklar, ev dışında tanınan dile karşı olumlu tutumlar geliştirmekte, bu da ana dilin önemsenmemesine neden olabilmektedir (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018a, s.52)

8. However, most parents are critical that teachers are not tolerant to parents who have poor Dutch skills. They do not want Turkish parents to interact in Turkish among themselves, not even to translate what the teacher says; as a result, the possibility of parental involvement decreases (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018b, p.229).

Ancak çoğu ebeveyn, öğretmenlerin Hollandaca becerileri zayıf olan ebeveynlere karşı hoşgörülü olmamasını eleştirmektedir. Türk ebeveynlerin kendi aralarında Türkçe etkileşime girmelerini, hatta öğretmenin söylediklerini tercüme etmelerini bile istemiyorlar; sonuç olarak ebeveyn katılımı olasılığı azalıyor (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018b, s.229).

9. ...teacher gives a strong message about which languages are acceptable in the school and which languages are not. Communicating in English with the teacher is seen under a positive light but interpreting from Dutch to Turkish is not acceptable (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018b, p.229).

...öğretmen okulda hangi dillerin kabul edilip hangilerinin edilmeyeceği konusunda güçlü bir mesaj veriyor. Öğretmenle İngilizce iletişim kurmak olumlu karşılanırken Hollandacadan Türkçeye çeviri yapmak kabul edilemez (Bezcioglu- Göktolga &Yağmur, 2018b, s.229).

10. This is noteworthy because of the stigmatization of Turks in Dutch society: Turks are not thought to be well educated or well integrated into Dutch society (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu- Göktolga, 2019, p.93).

Bu durum, Hollanda toplumunda Türklerin damgalanması nedeniyle dikkat çekicidir: Türklerin iyi eğitilmiş olduğu ya da Hollanda toplumuna iyi entegre olduğu düşünülmemektedir (Smith-Christmas, Bergroth, Bezcioglu-Göktolga, 2019, s.93).

11. Mothers hoped that GL skills might help reduce the likelihood of experiencing discrimination. Ece reported: To be successful here, it is important to me that they speak German like Germans. I do not want them to experience discrimination in that respect (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.7).

Anneler, Almanca becerilerinin ayrımcılığa maruz kalma olasılığını azaltmaya yardımcı olabileceğini umuyorlardı. Ece şunları söylemiştir: "Burada başarılı olmaları için Almanlar gibi Almanca konuşmaları benim için önemli. Bu konuda ayrımcılık yaşamalarını istemiyorum (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.7).

12. Mothers reported boundaries with the native population, such as always being a foreigner, cultural prejudices, having a foreign name, low success and career expectations, and physical appearance. Ebru gave the following example from her school years: If a German name is written on a test paper, especially if it is a German [literature] class, teachers give them better grades. One time I thought that I deserved a 2, which is a good grade, but my teacher told me that s/he couldn't give such a high grade to someone who is not German. . . . (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.8).

Anneler her zaman yabancı olmak, kültürel ön yargılar, yabancı bir isme sahip olmak, düşük başarı ve kariyer beklentileri ve fiziksel görünüm gibi yerli nüfusla sınırlar bildirmiştir. Ebru okul yıllarından şu örneği verdi: Eğer bir sınav kağıdında Alman ismi yazıyorsa, özellikle de Almanca [edebiyat] dersiye, öğretmenler onlara daha iyi notlar veriyor. Bir keresinde iyi bir not olan 2'yi hak ettiğimi düşünmüştüm ama öğretmenim bana Alman olmayan birine bu kadar yüksek not veremeyeceğini söyledi. . . . (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.8).

13. Some respondents indicated that when they used their HL with their children, native Germans accused them of negative behaviour, perceiving it as a barrier to GL learning and educational success.

Especially when such incidents occurred in the presence of children, mothers worried that their children might see them as “second class” citizens (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.9).

Bazı katılımcılar çocuklarıyla ana dillerini kullandıklarında, yerli Almanlar tarafından olumsuz davranışlarla suçlandıklarını ve bunun Alman dilinin öğrenimi ve eğitim başarısı önünde bir engel olarak algılandığını belirtti. Özellikle bu tür olaylar çocukların yanında meydana geldiğinde anneler çocuklarının kendilerini “ikinci sınıf” vatandaş olarak görebileceğinden endişe ediyordu (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.9).

İncelenen makalelerden elde edilen bulguların analizi sonucu toplumsal baskıların, kültürel ön yargıların, okul ve öğretmen faktörünün göçmen Türk ailelerin dil politikalarının şekillenmesinde önemli bir role sahip olduğu tespit edilmiştir. Süverdem’in (2022) ve Bezcioglu-Göktolga& Yağmur’un (2018a) çalışmaları toplum baskısının, Türk ebeveynlerin dışarıda toplum dilini konuşmaya yönlendirdiğini ve göçmen Türklerin üzerlerinde politik baskı hissettiğini göstermektedir. Bezcioglu-Göktolga ve Yağmur’un (2018b) çalışmasında Avrupa dillerinin olumlu algılanmasına karşın Türkçenin okul ortamında kabul edilmemesi azınlık diline yönelik ayrımcılıkla ve sosyo-politik algılarla ilişkilendirilebilir. Hande Erdem-Möbius ve diğerlerinin (2022) çalışmasında da benzer bir durum görülmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının ayrımcılığa maruz kalma olasılığını azaltacağı inancıyla Almanca öğrenmelerine daha fazla önem verdiği tespit edilmiştir.

3.4.2.Sosyo-kültürel örnekler

1. ...their children are not confronted with the same difficulties because preschool teachers or assistants can help them in Alsatian if they need, whereas similar support is not even conceivable for Turkish children. So, Turkish parents cannot feel as free in constructing their FLP like Alsatian parents do in Alsace (Süverdem, 2022, p.854).

...çocukları aynı zorluklarla karşılaşmıyor çünkü okul öncesi öğretmenleri veya asistanları ihtiyaç duyduklarında onlara Alsasça yardım edebiliyor, oysa benzer bir destek Türk çocukları için düşünülemez bile. Dolayısıyla Türk ebeveynler ADP'lerini oluştururken kendilerini Alsas'taki Alsaslı ebeveynler kadar özgür hissedememektedir (Süverdem, 2022, s.854).

2. Whereas parents’ ideologies about Turkish language were related to mother tongue, culture, religion, identity and transmission; their ideologies about French language rather concern integration and school success. Only one parent (F3M) considers French, as mentioned earlier, as the mother tongue of her children and wants them to preserve it in order to have a French identity and consequently benefit from good integration and good conditions in the future (Süverdem, 2022, p.855).

Oysa ebeveynlerin Türkçe hakkındaki ideolojileri ana dil, kültür, din, kimlik ve aktarımla ilgilidir; Fransızca hakkındaki ideolojileri ise daha ziyade entegrasyon ve okul başarısıyla ilgilidir. Sadece bir ebeveyn (F3M), daha önce de belirtildiği gibi, Fransızca’yı çocuklarının ana dili olarak görmekte ve Fransız kimliğine sahip olmaları ve dolayısıyla gelecekte iyi entegrasyon ve iyi koşullardan yararlanmaları için bunu korumalarını istemektedir (Süverdem, 2022, s.855).

3. All families highlight that when the oldest child in the family starts day-care/nursery school/pre-school, this immediately affects children’s Turkish language use at home. As the elder child attending nursery starts regular exposure to Dutch and as he/she extends his/her Dutch speaking environment, the younger child is affected by his/her elder brother or sister’s Dutch language use and demands Dutch use accordingly (Altınkamış, 2022, p. 8).

Tüm aileler, ailedeki en büyük çocuk kreşe/anaokuluna/okul öncesi eğitime başladığında bunun çocukların evde Türkçe kullanımını hemen etkilediğini vurgulamaktadır. Kreşe giden büyük çocuk düzenli olarak Flamanca’ya maruz kalmaya başladıkça ve Flamanca konuşma çevresini genişlettikçe, küçük çocuk ağabeyinin veya ablasının Flamanca kullanımından etkilenmekte ve buna göre Flamanca kullanımını talep etmektedir (Altınkamış, 2022, s. 8).

4. ...parents overestimate the importance of the majority language as they are concerned about their children’s social and educational development, because they seem to think that children from immigrant origin lag behind their Dutch monolingual peers (Altınkamış, 2022, p. 9).

...ebeveynler, çocuklarının sosyal ve eğitimsel gelişiminden endişe duydukları için çoğunluk dilinin önemini abartmakta çünkü göçmen kökenli çocukların tek dilli Flaman akranlarının gerisinde kaldığını düşünmektedirler (Altınkamaş, 2022, s. 9).

5. As the number of siblings in the family rises, the time that parents spend with their children is divided among children and the attention given to family language planning may decrease. The eldest child in the family is often better than the others in Turkish, as parents spend more time on the first child's Turkish language development (Altınkamaş, 2022, p. 10).

Ailedeki kardeş sayısı arttıkça ebeveynlerin çocuklarıyla geçirdikleri zaman çocuklar arasında bölünmekte ve aile içi dil planlamasına verilen önem azalabilmektedir. Ebeveynler ilk çocuğun Türkçe gelişimi için daha fazla zaman harcadığından ailedeki en büyük çocuk genellikle Türkçede diğerlerinden daha iyidir (Altınkamaş, 2022, s. 10).

6. For them, it may be natural distance due to cultural differences, or has become their own preference after several failed attempts to establish contact with Dutch natives (Bezcioglu- Göktolga & Yağmur, 2018a, p.51).

Onlar için bu durum, kültürel farklılıklardan kaynaklanan doğal bir mesafe olabileceği gibi Hollandalı yerlilerle iletişim kurmaya yönelik birkaç başarısız girişimden sonra kendi tercihleri haline de gelmiş olabilir (Bezcioglu- Göktolga & Yağmur, 2018a, s.51).

7. Parents mainly support the use of only Turkish until children are four, the age at which they start school (Bezcioglu- Göktolga & Yağmur, 2018a, p.53).

Ebeveynler çoğunlukla çocukların okula başlama yaşı olan dört yaşına kadar sadece Türkçe kullanılmasını desteklemektedir (Bezcioglu- Göktolga & Yağmur, 2018a, s.53).

8. Mothers reported that the GL is an essential source of belonging to Germany (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.7).

Anneler Alman dilinin Almanya'ya aidiyetin önemli bir kaynağı olduğunu belirtmiştir (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.7).

Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikalarına dair yapılan araştırmalar, dil kullanımı üzerindeki toplumsal ve kültürel dinamiklerin etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Süverdem'in (2022) çalışmasında, Türk ebeveynlerin çocuklarının dil gelişimini şekillendirme konusunda Alsaslı ebeveynler kadar özgür hissetmemeleri kültürel olarak kabul edilmediklerini düşündürmektedir. Altınkamaş (2022) ise büyük çocuğun kreşe başlamasıyla sosyal çevresinin genişlediğini dolayısıyla toplum diline daha çok maruz kaldığını ve bu durumun Türkçe kullanımını etkileyerek küçük çocukların dil tercihlerinde değişikliklere yol açtığını göstermiştir. Bezcioglu-Göktolga ve Yağmur'un (2018a) çalışmasında, çocuk dört yaşına gelene kadar ebeveynlerin sadece Türkçe kullanımını desteklemesi, Türkçenin kültürel kimlik açısından önemini göstermektedir. Erdem-Möbius ve diğerlerinin (2022) araştırmasında ise Almancanın Almanya'ya aidiyet hissinin temel bir kaynağı olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda dilin bireylerin ve ailelerin kültürel aidiyetlerini ve sosyal statülerini şekillendiren bir unsur olduğu anlaşılmaktadır.

3.4.3.Sosyo-ekonomik örnekler

1. ...their busy work schedules are to blame for their language practices at home. All families in this group are highly educated and both parents have full-time work. This limits their language interaction with their children and in this limited time frame, they choose the easiest, time-saving language in their family interactions, which is mostly Dutch in their case (Altınkamaş, 2022, p. 10).

...yoğun iş programları, evdeki dil pratiklerini olumsuz etkilemektedir. Bu gruptaki tüm aileler yüksek eğitimlidir ve her iki ebeveyn de tam zamanlı çalışmaktadır. Bu durum çocuklarıyla dil etkileşimlerini sınırlamakta ve bu kısıtlı zaman diliminde aile içi etkileşimlerinde en kolay, zaman kazandıran dili seçmektedirler ki bu da çoğunlukla Flamancadır (Altınkamaş, 2022, s. 10).

2. There was one main reason for parents' Dutch preferences and that was their children's education and welfare. Parents wished for their children to become successful at school and have better career prospects (Bezcioglu-Göktolga & Yağmur, 2018a, p.51).

Ebeveynlerin Hollandaca tercihlerinin tek bir ana nedeni vardır, o da çocuklarının eğitimi ve refahıdır. Ebeveynler çocuklarının okulda başarılı olmalarını ve daha iyi bir kariyer beklentisine sahip olmalarını istiyordu (Bezcioglu-Göktolga & Yağmur, 2018a, s.51).

3. ...parents report that their ultimate aim is to provide their children with the best opportunities for academic advancement. To them, they are ready to sacrifice anything so that their children receive a good education (Bezcioglu- Göktolga & Yağmur, 2018b, p.228).

...ebeveynler, nihai amaçlarının çocuklarına akademik ilerleme için en iyi fırsatları sunmak olduğunu belirtmektedir. Aileler, çocuklarının iyi bir eğitim alması için her şeyi feda etmeye hazırlar (Bezcioglu-Göktolga & Yağmur, 2018b, s.228).

4. 'Sometimes it's difficult for schools too. Because I think a lot of schools want to do something for that, but then the parents - yes, the people also have to work, earn money - then that's also a bit less, you know, that's part of it. But how they can tackle it, I really have no idea.'(Szelei, Ramaekers, Dekeyser, Ağırdağ, 2024,p.6)

"Bazen okullar için de zor oluyor. Çünkü bence pek çok okul bunun için bir şeyler yapmak istiyor, ancak ebeveynler - evet, insanlar da çalışmak, para kazanmak zorunda - o zaman bu da biraz daha az, bilirsiniz, bu da işin bir parçası. Ancak bununla nasıl başa çıkabilecekleri konusunda gerçekten hiçbir fikrim yok. (Szelei, Ramaekers, Dekeyser, Ağırdağ, 2024, s. 6).

5. A common view amongst respondents was the importance of having high proficiency in GL for future educational and occupational success. Respondents saw GL as a "must" for the development of their children (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, p.6).

Katılımcılar arasındaki ortak görüş, gelecekteki eğitim ve mesleki başarı için Alman dilinde yüksek yeterliliğe sahip olmanın önemiydi. Katılımcılar Almancayı çocuklarının gelişimi için bir "zorunluluk" olarak görmektedir (Erdem-Möbius, Odağ, Anders, 2022, s.6).

Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları, sosyo-ekonomik koşullardan etkilenmektedir. Altınkamış'ın (2022) çalışmasında ebeveynlerin yoğun iş programlarının çocuklarıyla dil etkileşimlerini sınırlandırdığı ve bu durumun aile içi dil tercihlerinde Flamancayı öne çıkardığı vurgulanmıştır. Bezcioglu-Göktolga ve Yağmur'un (2018a, 2018b) çalışmaları, ebeveynlerin çocuklarının eğitim başarısını artırma ve daha iyi kariyer fırsatları sağlama hedefleri doğrultusunda Hollandacayı tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Szelei ve diğerlerinin (2024) çalışmasında ebeveynlerin iş ve para kazanma zorunluluğu nedeniyle çocuklarının dil gelişimine yönelik katkılarının sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Erdem-Möbius ve diğerlerinin (2022) araştırması ise, katılımcıların mesleki başarı için Almanca yeterliliğini bir zorunluluk olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin ekonomik sorumluluklarının yanında çocuklarının kariyer ve mesleki başarıları için baskın dili öğrenmeyi öncelikli hale getirdikleri söylenebilir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma Avrupa'da yaşayan Türk ailelerin dil politikaları kapsamında yazılmış makaleleri incelemeye yöneliktir. Çalışmada derlenen bulgular göç bağlamında dilsel tercihlerin ve aile dil politikalarının sadece bireysel kararlarından oluşmadığını; bu tercih ve politikaların toplumsal, ekonomik, kültürel ve politik bağlamlarla şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada dil ideolojileri, aile dil politikalarının en güçlü belirleyicilerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Avrupa'da yaşayan Türk aileler Türkçeyi bir kimlik sembolü, kültürel devamlılık ve aile bağlarını koruma aracı olarak görmektedir (Bezcioglu- Göktolga& Yağmur, 2018a- 2018b; Altınkamış, 2022; Bohnacker, 2022, Süverdem, 2022). Bu ideolojiler köken dilin korunmasını sadece tercih değil aynı zamanda bir kültürel araç ve aidiyet sembolü olduğunu göstermektedir. Çocuklarına Türkçeyi öğretmenin ailelerin kültürel miraslarını aktarma ve nesiller arası kimlik bağı kurma arzusunu yansıttığı düşünülmektedir.

Göçmen Türk aileler köken dilin sürdürülebilirliğini sağlamak için kitap okuma, televizyon izleme ve geniş aile bireyleriyle iletişim sağlama gibi günlük dil uygulamalarını benimsemektedir (Et-Bozkurt& Yağmur, 2022). Böylece köken dilinde dil girdilerini artırmaya çalıştıkları düşünülmektedir. Ancak

toplum diliyle yoğun etkileşim bu uygulamaları sınırlayabilmektedir. Bu durum Türk ailelerin uygulamalarının toplumsal ve kültürel faktörlerden etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bu zorluklara rağmen ailelerin köken dili koruma konusundaki istikrarlı ve süreklilik gösteren çabalarının, köken dilin sürdürülebilirliğine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Ailelerin dil politikalarını şekillendiren sosyo-politik, ekonomik ve kültürel faktörler, köken dilin korunmasında zorluklar ortaya çıkarabilmektedir (Curd-Christiansen,2009; Bezcioglu- Göktolga Yağmur, 2022). Yoğun iş temposu, ekonomik kaygılar ve toplumsal uyum sağlama zorunluluğu; ailelerin köken dili yerine toplum dilini benimsemesine yol açabilmektedir. Ek olarak eğitimde ve toplumda karşılaşılan dilsel ayrımcılık, köken dil uygulamalarını zayıflatmakta ve aileleri toplum dilini tercih etmeye zorlayabilmektedir.

Göçmen Türk ailelerinin baskın toplum dili karşısındaki ve zaman zaman da çocuklarının köken dili konuşup konuşmamaya karşı kararları karşısındaki dil uygulamaları (Smith-Christmas, 2022), ebeveynlerin strateji değiştirmelerine veya karma dil kullanmaya başlamalarına sebep olabilmektedir. Bu durum aile içindeki dil politikalarının esnek yapısına işaret etmektedir. Çocukların okulda toplum diliyle yoğunlaşması, evde köken dilin kullanımını azaltmakta ve kod değiştirme gibi karma dilsel yapılar ortaya çıkarabilmektedir. Aileler akademik başarı, kariyer fırsatları ve toplumsal kabul amacıyla toplum diline öncelik verebilmekte ve bu durum köken dilin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyebilmektedir.

Elde edilen bulgular, göç bağlamında dil politikalarının çok boyutlu ve iç içe geçmiş bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Türk ailelerinin dil politikaları bireysel tercihlerin ötesinde toplumsal uyum, kültürel bağları/Türk kimliğini koruma ve ekonomik hedefler arasında bir denge sağlama çabasını yansıtmaktadır.

4.1.Öneriler

Farklı ülkelerdeki ADP'leri karşılaştıran uluslararası çalışmalar, kültürel ve sosyo-ekonomik bağlamların dil stratejileri üzerindeki etkisini anlamada değerli bilgiler sunabilir. Bu tür çalışmalar dil politikalarının evrensel ve yerel bağlamlarını açıklamak için yol gösterici olacaktır.

Dil politikalarının kültürel boyutlarını daha iyi anlamak için aile içindeki dil tercihlerinin, kültürel normlar ve değerlerle nasıl şekillendiğine dair çalışmalar yapılabilir.

Aile dil politikalarının doğrudan etkilediği grup çocuklardır. Bu nedenle çocukların dil tercihlerini etkileyen bireysel, ailevi ve çevresel faktörler üzerine odaklanan araştırmalar yapılması önerilmektedir. Baskın dilin toplumsal bağlamlardaki işlevi göz ardı edilmeden çocuklarına Türkçeyi günlük hayatlarında etkin bir şekilde kullanma alışkanlığı kazandıracak politikalar geliştirmeleri için ailelerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda baskın dilde toplumsal uyum sağlanabilir, Türkçenin kültürel kimliği ve aidiyet duygusunu koruyacak şekilde sürdürülebilmesi desteklenebilir.

Kaynakça

Akinci, M. A. (2001). Pratiques langagières et représentations subjectives de la vitalité ethnolinguistique des immigrés turcs en France. L'Observateur-Gözlem (Revue du Conseil Français des Associations d'Immigrés de Turquie), (8), 16-22.

Altinkamış, F. (2022). The effect of family composition on family language policy of Turkish heritage speakers in Flanders/Belgium. Journal of Multilingual and Multicultural Development. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2036745>

Aronoff, M., ve Rees-Miller, J. (Eds.). (2017). The handbook of linguistics (2nd ed.). Wiley.

- Baştuğ, D., ve Kara, Ş. (2018). İki dilli Türk çocuklarının ana dil öğretimine ilişkin aile görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 31–42.
- Bezicioğlu-Göktolga, İ., ve Yağmur, K. (2018a). Home language policy of second-generation Turkish families in the Netherlands. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39(1), 44–59. <https://doi.org/10.1080/01434632.2017.1310216>
- Bezicioğlu-Göktolga, İ., ve Yağmur, K. (2018b). The impact of Dutch teachers on family language policy of Turkish immigrant parents. *Language, Culture and Curriculum*, 31(3), 220–234. <https://doi.org/10.1080/07908318.2018.1504392>
- Bezicioğlu-Göktolga, İ., ve Yağmur, K. (2022). Intergenerational differences in family language policy of Turkish families in the Netherlands. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 43(9), 891–906. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2036746>
- Curdt-Christiansen, X. L. (2009). Invisible and visible language planning: Ideological factors in the family language policy of Chinese immigrant families in Quebec. *Language Policy*, 8(4), 351–375.
- Curdt-Christiansen, X. L. (2016). Conflicting language ideologies and contradictory language practices in Singaporean bilingual families. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 37(7), 694–709.
- Erdem-Möbius, H., Odağ, Ö., ve Anders, Y. (2022). The interplay of ethnocultural identity and language: Perceptions and experiences of Turkish immigrant mothers in home–school–society relational spaces. *Journal of Language, Identity & Education*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/15348458.2022.2106230>
- Et-Bozkurt, T., ve Yağmur, K. (2022). Family language policy among second- and third-generation Turkish parents in Melbourne, Australia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 43(9), 821–832. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2044832>
- Fishman, J. A. (1991). Reversing language shift: Theoretical and empirical foundations of assistance to threatened languages. *Multilingual Matters*.
- Fogle, L., ve King, K. (2013). Child agency and language policy in transnational families. *Issues in Applied Linguistics*, 19(0), 1–25.
- Gafaranga, J. (2010). Medium request: Talking language shift into being. *Language in Society*, 39(2), 241–270.
- Grosjean, F. (1982). *Life with two languages: An introduction to bilingualism*. Harvard University Press.
- Kopeliovich, S. (2013). Family language policy as a multi-actor interactional endeavour: An Israeli perspective. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 34(1), 19–33.
- King, K. A., ve Fogle, L. (2006). Raising bilingual children: Common parental concerns and current research. *Linguistics and Education*, 17(1), 18–29. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2006.08.002>
- Miles, M. B., Huberman, A. M., ve Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Munn, Z., Peters, M. D. J., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., ve Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology*, 18(1), 143. <https://doi.org/10.1186/s12874-018-0611-x>

- Okita, T. (2002). *Invisible work: Bilingualism, language choice and childrearing in intermarried families*. John Benjamins Publishing.
- Piller, I. (2001). Private language planning: The best of both worlds? *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 22(5), 409–424.
- Piller, I. (2002). *Bilingual couples talk: The discursive construction of hybridity*. John Benjamins Publishing.
- Schwartz, M., ve Verschik, A. (2013a). Successful family language policy: Parents, children and educators in interaction. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-7753-8>
- Schwartz, M., ve Verschik, A. (2013b). Introduction to the edited volume: Achieving success in family language policy: Parents, children and educators in interaction. In M. Schwartz & A. Verschik (Eds.), *Successful family language policy: Parents, children and educators in interaction* (pp. 1–20). Springer.
- Smith-Christmas, C. (2022). Using a “family language policy” lens to explore the dynamic and relational nature of child agency. *Children & Society*, 36, 354–368. <https://doi.org/10.1111/chso.12461>
- Spolsky, B. (2004). *Language policy*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511615245>
- Süverdem, B. F. (2022). Family language policy of second-generation Turkish parents in France. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2037619>
- Szelei, N., Ramaekers, S., Dekeyser, G., ve Agirdag, O. (2024). Revisiting parental engagement: Creating, crossing, and blurring the boundaries of the home-school language divide. *Linguistics and Education*, 81, 101308. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2024.101308>
- Ute, B. (2022). Turkish heritage families in Sweden: Language practices and family language policy. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 43(9), 861–873. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2041646>
- Yeşilyurt, Ş. (2021). İkidilli Suriyeli göçmenlerin aile dil stratejilerine yönelik görüşleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(2), 360–378.

Makale bilgi formu Kaynakçadan sonra yazılmalıdır.

Makale Bilgi Formu

Yazar(lar) Notları: Yazar(lar) editöre ve anonim hakemlere yardımcı yorumları ve önerileri için içten teşekkürlerini sunmak ister. (Eğer not yazmak istemiyorsanız, bu başlığı silin.)

Yazar(lar) Katkıları: Tüm yazarlar bu makalenin yazılmasına eşit şekilde katkıda bulunmuştur. Tüm yazarlar son taslağı okuyup onaylamıştır. (Yazarların katkı oranlarının farklı olup olmadığını lütfen belirtin.)

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.

